

Az ígéret szép szó...

Az agrárágazatban mindig történik valami, jó és rossz egyaránt, de az utóbbi időszakban több a negatívum, mint a pozitívum. Máhr András, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtájtár-helyettese sorba vette azokat az ágazati problémákat, amelyekkel a gazdatársadalomnak annak ellenére is meg kell küzdenie, hogy az agrárkormányzat korábban ígéretet tett a megszüntetésükre.

Az agrárgazdaság támogatási intézményrendszerét az elmúlt időszakban drasztikusan átalakították. Az ígéret úgy szólt, hogy egy sokkal inkább gazdabarát, kisebb adminisztratív terhekkel járó és a támogatásokhoz való hozzáférést megkönnyítő rendszert vezetnek be. Az is elhangzott, hogy a kifizető ügynökség átalakításából a gazdák semmit nem éreznek meg, és hogy a gazdálkodóknak nem kell többé olyan adatokat, információkat megadniuk, amelyek az államigazgatási rendszernek egyébként is rendelkezésére állnak. A MOSZ vezetése üdvözölte ezeket a törekvéseket, mivel úgy gondolták, hogyha mindezek tényleg megvalósulnak, megkönnyítik a gazdatársadalom egyáltalán nem könnyű életét.

Növekvő terhek

„Az utóbbi időben azonban azt tapasztaljuk, hogy az ígéretekből szinte semmi nem vált valóra – mondta a főtájtár-helyettes. – A Miniszterelnökség első embere Lázár János jelentette ki, hogy az MVH átalakítását a termelők nem érzik meg. Valóban, sokan nem éreztek meg semmit, mert a támogatások kifizetése sokat csúszott. Másfél hónapig állt a kifizetés az átszervezés miatt. De az uniós tagságunk óta először fordult elő, hogy az utolsó pillanatban, csak június végén fizettek ki jelentős támogatási tételeket. Korábban legkésőbb márciusban, áprilisban a gazdák rendelkezésére álltak a támogatási összegek. Jó néhány pályázati jogcímmre sem történt kifizetés, ami jelzi, hogy

a gazdabarát rendszert nem sikerült kiépíteni, hiszen nem csökkent, hanem nőtt az adminisztrációs terhelés.”

A főtájtár-helyettes a mondanója alátámasztására elmondta, hogy az „Anyatehén átmeneti nemzeti támogatása” jogcím jól példázza a rendszer gyengeségét. Ez a támogatási jogcím 2004 óta él, a tejkvótarendszer megszűnése miatt változtattak rajta. Döntően a húshasznú egyedeket tartó tenyészetekben írták elő 2016-ra új szabályként, hogy az igénylésekhez úgynevezett tejértékesítési jelentést is küldeni kell. Ebben a termelő kijelenti, hogy az adott tenyészetben 120 ezer kilogramm tejnél többet nem termel. A beküldés elmulasztása a támogatási jogcím elvesztését is jelenti. Több ezer érintett gazdálkodó nem küldte be a jelentését. Az FM jogszabály-módosítást kezdeményezett, amellyel azt kívánja elérni, hogy az érintettek számára ősszel egy második körös hiánypótlásra legyen lehetőség. Máhr András szerint ezt a kérdést sokkal egyszerűbben megoldhatták volna. Az érintettek körében a húshasznú egyedek száma átlagosan nem éri el az ötöt. Öt húshasznú tehén akkor sem ad 120 ezer kilogramm tejet, ha világbajnok tehenekről van szó. A legjobb tejtermelő tehén tízezer kilogramm tejet ad, míg a húshasznú tehén ennél jóval kevesebbet. Lehetne egy olyan szabályt hozni, hogy azok a gazdálkodók, akik, mondjuk, tíznél kevesebb húshasznú marhát tartanak, azokat

nem kötelezik ilyen jelentés beadására, elvégre ők biztosan nem tudnak 120 ezer kilogramm tejet termelni. Csak akkor mégis miért kötelezik őket a jelentés beadására?

Támogatástól elesett gazdák

„A vidékfejlesztésből is említhetünk példákat. A MOSZ vezetői többször hangot adtak annak, hogy a pályázatok elbírálása értelmetlenül hosszú időt vesz igénybe, hozzátevé, hogy ebből bizony komoly problémák keletkeznek a gazdálkodóknál. A főtájtár-helyettes sajnálattal jegyezte meg, hogy igazuk lett: ilyen például a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás. Ezt a tejválság idején az Európai Unió engedélyezte a magyar kormány annak érdekében, hogy segítse a tejtermelőket a nehéz helyzetből való kilábalásban. Ez a támogatás 2014-ben bekerült a Vidékfejlesztési Program jogcímei közé, érdemben változatlan feltételekkel. A pályázati kiírás azonban itt is sokáig elhúzódott, aminek az lett a következménye, hogy az egységes támogatási kérelem benyújtásáig a pályázat elbírálása még nem történt meg a szerkezetátalakítási támogatás esetében. Igaz, hogy a Miniszterelnökség kiadott egy közleményt(!), amiben felhívta a gazdák figyelmét, hogy a szerkezetátalakítási pályázatuk még nincs elbírálva, de ettől függetlenül az úgynevezett egységes kérelmükben igényeljék meg a támogatást. Mindennek az volt a következménye, hogy a több mint félszáz támogatásra jogosult ügyfél közül több mint hatvan gazdálkodó nem nyújtotta be a támogatási kérelmét, mert nem akartak kockáztatni. Ezek a gazdálkodók elestek egy évi szerkezetátalakítási támogatástól. A hibát kiküszöbölendő, a Miniszterelnökség kezdeményezte, hogy a tárgyévben be nem

nyújtott kifizetési kérelmet a következő évben lehessen benyújtani, de ezt az Európai Bizottság még nem engedélyezte.”

Megkésett pályázati döntések

Ebbe a körbe sorolható az is, ami a szaktanácsadás esetében történik. A pályázatot úgy írták ki, hogy a nem áfaalanyoknak (ezek jellemzően őstermelők, akiknek a legnagyobb szüksége van a szaktanácsadásra) a szolgáltatási díj teljes összege után meg kell fizetnie az áfát. Ez azt jelenti, hogy ha valakinek a szaktanácsadás után húszegynéhány ezer forintot kell fizetnie (a többi támogatás), annak is több mint 80 ezer forint áfát kell befizetnie a költségvetésnek.

Tény az is, hogy a pályázatok elbírálása sokszor másfél évet csúszik. A beruházási pályázatok elbírálása is több mint másfél évet vett igénybe, miközben a pályázóknak fél éve van a beruházás megkezdésére, az első részszámla beadására. Csakhogy a benyújtott pályázatok ennyi idő után jelentős korrekcióra szorulnak, mivel az akkori árajánlatok ma már nem reálisak. Új árajánlatokat kell kérni, amit hat hónap alatt nehéz beszerezni. Ugyanez vonatkozik az építési beruházásokra is, hiszen a két évvel ezelőtt megállapított kivitelezési díj ma legalább 30 százalékkal magasabb – nem beszélve arról, hogy kivitelezőt manapság nagyon nehéz találni.

H. GY.